

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Libellus de modo co[n]fitendi et penitendi

[Deventer], [ca. 1498 - 1499]

nfirmus p[e]niam agat .i. crimina s[i]c[ut] ore Eger peniteat et culpas
confiteatur ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-31245

Unde scientia aggrauat si assistat. si non alleuiat. et sic similiter dicendum est de alijs circumstantijs.

Ad quartum respondetur qd necesse est confiteri omnes circumstantias trahentes pctā in aliā spēm. vnde pro adulterio nō sufficit dicere peccauimus cum quadam muliere. nisi confiteat notabiliter circumstantias aggrauantes nec p subtractōe denarioꝝ sufficit dicere subtraxi aliquid. sed pferri oportet circumstantias aggrauantes notabiliter.

Ad quintum respondet qd multiplex vnus pctm̄ est grauius altero. Primo modo causalitate vt pctm̄ luciferi quod processit ex intrinseca malicia. Secundo generalitate. vt pctm̄ Adei quo nos omnes peccauimus. Tertio ex difformitate. vt pctm̄ Jude scz traditio christi. Quarto difficultate remittendi. vt peccatum in spiritum sanctum quod dicitur irremissibile. Quinto periculositate. vt peccatum ignorantie crasse quia talis ignorantia decepit hominem. Sexto inseparabilitate. vt pctm̄ cupiditatis. Unde licet omnia peccata senescant in homine ipsa tamen auaricia iuuenescit. Septimo difficultate expugnandi. vt superbia que efficitur inexpugnabilis quando dominatur. Octauo mentis cecitate. vt illa que vsum rationis penitus excecant.

Ad sextum respondetur qd prima circumstantia aggrauans peccata ē ordo. Nam grauius peccat episcopus q̄ presbyter et presbyter q̄ diaconus et diaconus q̄ subdiaconus et hoc est in eisdem peccatis. Secunda est locus quia grauius fit peccatum in ecclesia q̄ in cimiterio. et generaliter in loco consecrato q̄ non consecrato. Tercia est scientia. quia pl' peccat sapiens q̄ insipiens et semper in eodē pctō. Quarta est tempus. quia grauius fit peccatum in festiuis diebus et in ieiunijs. q̄ in alijs diebus. Quinta est etas. quia plus peccat senex q̄ iuuenis in peccato eodem. Sexta est conditio. quia magis peccat mulier coniugata q̄ ancilla luxuriando. Unde lex Moyse precepit mulierem maritatum pro fornicatione lapidari. ancillam vero flagellari. Septima est numerus scilicet peccatorū. Unde Esaias. Quaz vilis terra est mens tua nimis iterans vias tuas malas. Octaua est mora id est permanentia in peccatis et dilatio penitentie que valde graua ut peccata. Nonā est copia rerum mundanarum quia cui plus committitur magis negligens deo efficitur quando eum offendit vel copia id est multitudo peccatorum. Et sic per numerum peccatorum potest intelligi multiplex perpetratio eiusdem peccati. Decima est causa scilicet vtrum peccatum fiat ex suggestionē aliqua vel non. vel ex inuidia vel ex pura malicia vel ex alia causa. Undecima est mod' peccandi vnde si dormiens cum muliere non teneat modum naturalē fit grauius peccatum quaz si alias esset. Duodecima est status scilicet dignitas ecclesiastica vel secularis. Quanto gradus altior tanto casus grauior. Decimatercia est modica resistentia id est lucta pusilla. quia grauius peccat qui parua tentatione vincitur et non resistit ei. q̄ si fortiter resisteret. et tunc tandem vinceretur.

infirmus p̄niam agat .i. crimina scz ore

Eger peniteat et culpas confiteatur

non iungetur ego corporalis pnia manifestetur

Non imponet huic pena sed insinuetur

pniam eger pficiet .i. ualescētia corporalis egro. tribuat

Hactū implebit si firma salus sibi detur

eger moriat liberet qui hz ptritōem pfessor. tribuat

Si migret absoluat contritū p̄spter egrum

egrum orōes alleuēt abstinentia elemosynā amicoꝝ

Huncq; preces reuelēt ieiunia dona suorum

penitētia verecūdia turpis post mortem fias

Ut si pena rubor tibi uelis ut efficiaris

litterator p q efficiaris imponit. s. infirmo .i. pfitearis

Doctior ut fias iungitur ut fatearis

abscondet in ultimo tua pctā

Iudicio teget extremo confessio culpas

ut nō cernat saluator. p vel .i. diabolus ille hō culpas

Ne uideat deus aut demon vel q̄ facit illas

In ista parte auctor ostendit quomodo eger seu infirmus debeat penitētere id est confiteri. et quomodo sibi sit imponenda penitētia. Secundo quomodo debeat absolui. ibi. Si migret. Tercio quomodo sit penitēdum et quare. ibi. Doctior ut fias. Et dicit q̄ eger id est infirmus debet habere contritionem et pfiteri plenarie pctā sua et uelle facere penitētia et sibi non debet imponi penitētia sed debet sibi sic notificari. ut si fiat san⁹ q̄ illam impleat. sed si moriatur debet absolui a pctis suis contritis et cōfessis. et debet reuelari per p̄as elemosynas. preces et ieiunia suorum amicorum. et loco penitētie debet ei imponi rubor quem habebit de hoc q̄ tā uilis erit post mortem. Et ut tu peccator fias doctior id est sapientior ad inquirendum de peccatis debes nude confiteri. et subiungit causam. ibi. Iudicio teget. Dicens q̄ pfessio est tante potestatis q̄ in extremo iudicio totaliter tegit pctā q̄ nec deus nec demon. id est diabolus. nec ipse peccator posset uidere illa.

Circa textum dubitat̄

Prīmo quomodo morientibus sit imponenda penitētia. Secundo quomodo et a quibus peccatis sunt absoluedi. Tercio an quis possit in fine uite sue facere penitētia bonam. Quarto quid sit de illo qui preuenitur morte anteq̄ confiteatur. Quinto quomodo alius quis sit doctior ex pfessione. Sexto de extremo iudicio ubi quomodo et quibus fieri debeat

Ad prīmum dubium respondetur scdm̄ magistrum sententiarum sic.